
Zápis ze zasedání Studijní komise AS UK ze dne 22. června 2020

Přítomni:

JUDr. Michal Říha (PF), Doc. JUDr. Radim Boháč, Ph.D. (PF), Doc. Mgr. Cyril Brom, Ph.D. (MFF), Mgr. Eliška Černovská (FSV), Bc. Martin Čihák (FF), Michael Glogr (PF), PhDr. David Greger, Ph.D. (PedF), Mgr. et Mgr. David Hurný (PřF), Tomáš Jan (FaF), Prof. MUDr. David Kachlík, Ph.D. (2.LF), MUDr. Anna Malečková (LFP), Vojtěch Novotný (LFHK), JUDr. Michal Říha (PF), Eliška Voříšková (FaF), Bc. Patricie Schmidtová (MFF), Doc. Ing. Stanislav Smrček (PřF), Kateřina Grygarová (3. LF), PaedDr. Eva Marádová, CSc. (PedF), Kamila Řehořová (PřF),

Omluveni:

MUDr. Josef Fontana (3. LF), doc. PaedDr. Vanda Hájková, Ph.D. (PedF), Mgr. Kateřina Pousková (KTF), Bc. Miroslav Čermák (FSV), MUDr. Anna Olšerová (2. LF), Mgr. Bc. Michal Zima (PřF),

Hosté:

prof. MUDr. Milena Králíčková, Ph.D. (prorektorka pro studijní záležitosti), prof. PaedDr. Radka Wildová, CSc. (prorektorka pro koncepci a kvalitu vzdělávací činnosti), doc. RNDr. Jan Konvalinka, CSc. (prorektor pro vědeckou činnost), prof. RNDr. Petr Volf, CSc. (kolegium rektora), Jakub Šindelář (FSV), doc. RNDr. Markéta Lopatková, Ph.D. (kolegium rektora), Mgr. Lukáš Nachtigal (OSZS), Mgr. Tereza Svobodová (kancelář rektora), Mgr. Diana Sýkorová (OSZS), doc. MUDr. Štěpánka Průhová, Ph.D. (2.LF), Mgr. Jan Pačes, Mgr. Marta Maria Harasimowicz, Kamila Řehořová (PřF), doc. RNDr. Pavel Chromý, Ph.D. (PřF)

Program:

1. Schválení programu a zápisů
2. Dílčí změny vnitřních předpisů
3. Zpráva o činnosti GA UK - prof. Volf
4. Představení programu START (dříve Igraček) - pror. Konvalinka
5. Souhrnná studie z výzkumu doktorského studia na UK - doc. Lopátková
6. Různé

1 – Schválení programu a zápisů

JUDr. Michal Říha, předseda Studijní komise AS UK, se otázel, zda má někdo námítky proti textaci zápisů z minulých zasedání či výhrady proti navrženému programu dnešního zasedání. Nikdo se s pozměňovacími návrhy nepřihlásil.

Návrh usnesení:

Studijní komise AS UK schvaluje zápisy ze zasedání Studijní komise AS UK ze dnů 11. května a 27. května 2020. Studijní komise AS UK schvaluje navržený program zasedání.

Schváleno tichým souhlasem

2 – Dílčí změny vnitřních předpisů UK

JUDr. Michal Říha, předseda Studijní komise AS UK, přivítal prof. Králíčkovou a prof. Lopatkovou a také jejich tým, který vypracoval předkládané novely vnitřních předpisů UK. Následně předal slovo prof. Králíčkové, která představila první z předkládaných materiálů.

2.a – Příloha č. 2 Statutu UK

Prof. Králíčková – Tuto Přílohu č. 2 Statutu představili z toho důvodu, že se snažili připravit pro fakulty maximálně flexibilní nástroj pro spravování poplatků za studium, zejména v cizím jazyce. Fakulty si mohou do budoucna stanovovat odlišné výše poplatků pro první ročníky a pro již studující studenty. Mgr. Tereza Svobodová zapracovala do materiálu připomínky od doc. Boháče, za jejichž zaslání panu docentovi děkuje.

Mgr. Svobodová doplnila, že jsou v Příloze ještě dvě nové věci, a to sice jedna přihláška zdarma pro uchazeče ze sociálně slabšího prostředí a nová úprava DSP 2, což jsou doktorské studijní programy, které začínají v polovině akademického roku. Co se týče modifikací, které bohužel předložili až dnes kvůli čekání na vyjádření některých fakult, aby mohli do přechodných ustanovení dát, zda chtějí tyto „nové“ poplatky zavést od nového akademického roku nebo již dříve. V podstatě jsou ta přechodná ustanovení prostudentská, jelikož se jedná o snižování poplatku.

JUDr. Říha poděkoval za představení materiálu a otevřel debatu. Připomněl také, že se Příloha č. 2 Statutu projednávala již na minulém zasedání Studijní komise AS UK, kde materiál odsouhlasili.

Doc. Boháč poděkoval za zpracování jeho návrhů a je rád, že je v čl. 1 odst. 4 upřesněno, zda žádost o odpuštění poplatku za podání přihlášky může být uplatněna jen na jednu přihlášku celkově či jen jednou za akademický rok.

JUDr. Říha uzavřel rozpravu a otevřel hlasování.

Návrh usnesení:

Studijní komise AS UK doporučuje AS UK schválit dílčí změnu Přílohy č. 2 Statutu UK ve znění modifikace.

Hlasování 14-0-0

Schváleno

2.b – Rigorózní řád UK

Prof. Králíčková – U tohoto předpisu je úprava největší, ale jde tam o jedinou věc: přihlášku k rigorózním zkouškám si může podat jen uchazeč, který absolvoval na VŠ v České republice a má titul Mgr. Podle tohoto výkladu se již nějakou dobu postupovalo a dle tohoto výkladu si tedy dovolili navrhnout úpravu Rigorózního řádu. Znovu ale opakuje, že se jedná pouze o úpravu, která bude lépe reflektovat současný stav a to, jak jsou fakulty nyní vedeny.

JUDr. Říha otevřel debatu a informoval, že tento materiál se zatím nikterak více neprojednával.

Doc. Boháč – Jen by rád upozornil, že možná uchazeči z jiných VŠ se budou bránit a je možné, že se někteří budou bránit i soudně.

Prof. Králíčková – Řešili to i z pohledu, zda nějakou výjimku nezadávají např. mezinárodní smlouvy, ale ty hovoří pouze o studiu a rigorózní řízení není studium v pravém slova smyslu.

JUDr. Říha uzavřel rozpravu a otevřel hlasování.

Návrh usnesení:

Studijní komise AS UK doporučuje AS UK schválit dílčí změnu Rigorózního řádu UK ve znění modifikace.

Hlasování 14-0-0

Schváleno

2.c – Studijní a zkušební řád UK

Prof. Králíčková – SZŘ zejména zakotvuje bezpodmínečný nárok na přerušení studia z důvodu péče o závislou osobu. Druhá změna se týká doktorského studia, kdy doktorandi nebudou moci účelově přerušit své studium ve chvíli, kdy je zahájeno jeho hodnocení. Třetí změna se týká zvýšení férovosti zkoušení – rádi by, aby u každého posledního pokusu zkoušky byla povinně přítomna komise. U druhého opravného termínu SZZ by rádi rozšířili praxi, která již nyní funguje na mnoha fakultách, tedy aby se tohoto zkoušení účastnil proděkan nebo osoba pověřená děkanem, aby rozšířila spektrum o „nezávislého pozorovatele“. Další novinkou v SZŘ je umožnění oborovým radám hlasovat per rollam.

Mgr. Svobodová – V modifikaci došlo spíše jen k formálním úpravám nebo změnám formulací a jediná změna, která by mohla být věcná, je, že u toho hlasování oborových rad per rollam může fakulta stanovit postup, jak hlasovat, případně stanovit případy, kdy takto hlasovat nelze. S doc. Boháčem se dohodli, že to raději zakotví explicitně.

Doc. Boháč – Děkuje za doplnění ustanovení o hlasování oborových rad per rollam. Minimálně na PF tato novela vyvolá potřebu novelizace Pravidel pro organizaci studia, minimálně co se týče těch oborových rad a dále ohledně povinné účasti proděkana či osoby pověřené děkanem. Na PF to bude složité, protože budou místo losování komisí muset studenty k těmto „speciálním“ komisím směřovat. Rád by toto avizoval a je možné, že Právnická fakulta nebude sama, kdo bude novelu svých Pravidel předkládat. Tato novela bude účinná sice od prvního dne akademického roku, ale fakultní předpisy samozřejmě nebude možné schválit tak rychle, avšak k 1. lednu 2021, kdy začnou státnice, už by měla být nová Pravidla pro organizaci studia na PF UK schválena. Jen by rád upozornil i ostatní fakulty, aby si toto pohlídaly, jelikož je možné, že i jejich vnitřní předpisy budou potřebovat změnit.

JUDr. Říha přednesl dotaz prof. Černého z minulého zasedání, tedy zda vedení UK uvažovalo o možnosti rozšíření komise o proděkana nebo osoby pověřené děkanem u druhého pokusu obhajoby, resp. u doktorských státnic?

Prof. Králíčková – Nevnímalí toto jako problém na celé UK, a proto to v této novele nezvažovali. Nesetkali se zatím s tím, že by byly stížnosti a žádosti o přezkum zmíněných zkoušek.

JUDr. Říha vítá novelizační bod č. 3, které se týká přerušení studia z důvodu péče o závislou osobu. Následně uzavřel rozpravu a otevřel hlasování.

Návrh usnesení:

Studijní komise AS UK doporučuje AS UK schválit dílčí změnu Studijního a zkušebního řádu UK ve znění modifikace.

Hlasování 14-0-0**Schváleno**

JUDr. Říha poděkoval paní prorektorce Králíčkové i celému jejímu týmu, který se podílel na tvorbě předpisů. Ze strany paní prorektorky zaznělo poděkování Studijní komisi AS UK, jelikož sdílejí společný zájem na tom, aby byly předpisy přijímány k dobru fakult ale i k dobru studentů.

Z důvodu rychlého postupu v programu a tím způsobené zatímní absenci hostů, kteří představí další body programu, navrhl JUDr. Michal Říha, předseda Studijní komise AS UK, vyplnit časovou mezeru předřazením bodu č. 5.

5 – Souhrnná studie z výzkumu doktorského studia na UK (část první)

Doc. Lopatková představila výsledky souhrnné studie, kterou na zadání J. M. rektora UK vytvořil Národní vzdělávací fond, za pomoci prezentace, kterou již dala k dispozici JUDr. Říhovi, který ji přislíbil zaslat členům Studijní komise AS UK. Studie se měla týkat především sociálně-ekonomického zabezpečení studentů, ale výsledky jsou širší a řekli nám toho mnoho o doktorském studiu jako celku. První částí bylo porovnání doktorského studia na UK s doktorským studiem na olomoucké UPOL a brněnské MU, ale také se zahraničními univerzitami ze spolku 4EU (např. Sorbonna či Varšava). Dále tam bylo srovnání vnitřní, mezifakultní. Druhým výstupem byla rešerše týkající se ekonomických aspektů, dále pak, z našeho pohledu nejdůležitější součástí, bylo rozsáhlé dotazníkové šetření, které probíhalo jednak mezi stávajícími doktorandami UK (zhruba 1200 osob se účastnilo), úspěšnými absolventy (cca 430 osob) a neúspěšnými doktorandami (více než 480 osob). Jednalo se tedy o dosti rozsáhlý projekt, dle osobního názoru velmi vypovídající. Na toto dotazníkové šetření navázalo šetření ve fokusních skupinách, což byly skupiny pěti doktorandů ze spřízněných oborů a dále byla studie doplněna o stanoviska 11 expertů (např. prorektor MU, zástupce MŠMT či zástupce NAÚ). Výsledkem je souhrnná studie, kterou by nyní ráda představila přítomným. Studii sice UK považuje za interní materiál, ale byli by rádi, aby se s ní co nejvíce pracovalo, proto byla rozeslána na jednotlivé fakulty. Paní docentka si pro sebe shrnula problematiku okruhy, kterých se studie týkala, do 3 oblastí.

První okruh se týká financí, finančního zabezpečení doktorandů, jejich zázemí, možnosti úvazku na fakultách a možností žádat si o granty. První z doporučení bylo, aby chom doktorandům garantovali úvazek na fakultách, což je ale plošně těžko proveditelné. Rada fakult se snaží, aby částečně svým studentům garantovaly některé příjmy. Budou ale samozřejmě fakulty podporovat v tom, aby se více staraly o socioekonomické zabezpečení studentů. Další záležitostí je grantová podpora – doteď máme na UK GA UK a jeho úspěšnost je dlouhodobě okolo 35 %. Je to děláno tak, aby byla podpora rovnoměrná napříč obory. Osobně si nemyslí, že by bylo vhodné uměle zvyšovat úspěšnost GA UK, stejně tak toto mínění podporuje i kolegium rektora. Dalším bodem je SVV, které MŠMT bude rušit, ale UK se to dotkne až v roce 2022, nicméně je kolegium rektora otevřeno tomu, aby zachovalo podporu doktorandům. Novým tipem podpory, bohužel jen jednorázové, je program START, o kterém bude hovořit pan prorektor Konvalinka. Další grantové podpory by měla poskytovat jednotlivá pracoviště, případně fakulty, a nemyslí si, že zde je příliš prostoru pro to, aby byla zavedena nějaká další centrální grantová podpora. Dalším bodem bylo soustředit se na dobré zázemí pro disertační výzkum. Zde zase budeme motivovat fakulty a školící pracoviště, aby přistupovaly k doktorandům seriózně, aby dbaly o jejich dobré začlenění do týmu. Na druhou stranu si myslí, že to může otevřít otázku počtu doktorandů – zda si skutečně tolik doktorandů můžeme jako UK „dovolit“. Na grafu v prezentaci demonstrovala, že cca 7 % studentů v ČR jsou doktorandi – na UK je to 15 %, z čehož je vidět, že skutečně máme počet doktorandů vysoký. Rada by ještě dodala, že v tomto ohledu netrpělivě čekají na návrh Strategického záměru MŠMT – loni na podzim byli seznámeni s návrhem plánovaného záměru, který výrazným způsobem modifikoval financování doktorského studia. Předpokládá podstatné zvýšení doktorského stipendia s tím, že by VŠ měly zároveň získat vyšší autonomii, tzn. to nebude jako nyní, kdy UK dostává na každého doktoranda nějakou pevně danou částku, ale že by se MŠMT neptalo na to, kolik máme doktorandů, ale spíše by se ptalo na to, kolik máme úspěšných, včas dostudovaných doktorandů, a ty peníze by se odvíjely od tohoto údaje. Plus se tam předpokládá se stipendii pro excelentní studenty, což by mělo být cca 20 % studentů. Tento Strategický záměr byl představen loni na podzim, bohužel víme, že dozná změn, ale nevíme, kterým směrem. Zůstane tam ale podpora doktorandů jako jeden ze strategických cílů, ale nový záměr by měl být oznámen během 2-3 týdnů.

Další okruh se týká studijních a publikačních povinností doktoranda. Zdůraznila, že se jedná o studii postavenou zejména na odpovědích doktorandů. Ne všichni dotazovaní doktorandi si mysleli, že povinnosti, jež jsou na ně kladeny, jsou adekvátní k tomu, co mají zvládnout během standardní doby studia, tzn. během 3 nebo 4 let. Poukazovali tam na to, že některé fakulty požadují publikace s vysokým publikačním faktorem, dvě a více publikací, a toto prodlužuje dobu studia v okamžiku, kdy se čeká už jen na to, než bude doktorand mít naměřené či zpracované výsledky projektu, než budou tyto výsledky zrecenzované, než vyjdou apod. Další kritizovanou oblastí byly povinné zahraniční stáže, ale myslí si, že budou na zahraničních stážích trvat, protože to, aby měli studenti zahraniční zkušenost, je nesmírně důležité. Nemusí to být nutně jen stáž jako taková, ale minimálně by tam měli být nějakým způsobem ošetřeny alternativy, např. účast v projektu se zahraničními univerzitami apod. Dále se tam zmiňovala pedagogická činnost a doporučení, aby

byla nějaká horní mez toho, kolik má doktorand odučit, což je velice platné doporučení. Objevovaly se tam otázky, zda jsou kurzy angličtiny, které si musí student sám zaplatit, vhodný požadavek na doktoranda. Dále se objevila kritika, že na některých pracovištích zastávají doktorandi pozice tzv. „sekretářky“, což rozhodně není v pořádku. Určení rozsahu povinností studenta je zejména na koordinačních radách – ty dostaly tento materiál k dispozici a opakovaně jsou žádány, aby o tomto debatovali. UK má pro doktorandy řadu zajímavých kurzů, kterých však využívá jen zlomek z nich, nejspíše z důvodu, že o jejich pořádání ani neví. Momentálně připravují kurz Odborného psaní v angličtině, což je kurz, který má dlouhodobě velmi dobré hodnocení.

Poslední okruh, který se tam objevoval, je lepší zpětná vazba od doktorandů typu pravidelného studentského hodnocení, např. formou dotazníku, formou setkávání kateder nebo oborových rad s doktorandy. Hodnocení školitele považuje za poměrně problematické, jelikož pak se není možné bavit o anonymním hodnocení. Na závěr ukázala grafy, které porovnávaly úspěšnost studentů doktorského studia s UPOL a MU.

JUDr. Říha děkuje za prezentaci, která byla jistě velmi zajímavá pro všechny přítomné, a otevřel rozpravu.

Mgr. Hurný poděkoval za poskytnutí analýzy, kterou dále budou řešit na Patejdlově boudě, nicméně by měl několik dotazů k prezentaci. Když se vytvářely koordinační rady, tak by jej zajímalo, zda udělaly na základě tohoto materiálu nějaké opatření, zda jsou nějaké výstupy. Jediné, co našel, bylo několik opatření, která přijalo kolegium rektora. Zajímalo by jej tedy, jak s tímto materiálem naložily koordinační rady.

Doc. Lopatková – Koordinační rady dostaly materiál k dispozici, resp. rozesílali jim jej v prosinci roku 2019. Vzhledem k situace v prvním pololetí letošního roku koordinační rady nezasedaly, tzn. nemá žádnou zpětnou vazbu. U koordinačních rad, které proběhly v lednu, popř. na začátku února, tyto výstupy prezentovali, ale zatím žádný feedback nemá. Nicméně požádali fakulty o informaci, zda a jaké kroky v návaznosti na tento materiál podnikly.

Mgr. Hurný – Druhá otázka se týká toho, že na řadě fakult závisí včasné dokončení studia doktoranda na tom, jaké má finanční zabezpečení. Ve studiích navrhovali, ať povinně dáváme nějaké úvazky či nějakou grantovou podporu, ale Vy jste zmínila, že nějak centrálně to nelze zavést, že to bude fakultám jen doporučeno, nicméně se budete snažit fakulty motivovat k tomu, aby tuto praxi zavedly. Chápe, že nedisponují finančními prostředky fakult, na druhou stranu by rád věděl, zda se uvažovalo o tom, jak přesně budou fakulty k této praxi motivovány.

Doc. Lopatková – Nedovede si představit, kdyby toto propsali do Principů. Víme o tom, že fakulty mají velice různé finanční možnosti: jsou fakulty, které se již nyní snaží z větší části svým doktorandům úvazky zajistit. Jsou fakulty, kde toto není zavedeno. Připravovali se k tomu jít nějakou cestou bonifikací, ale tyto přípravy přerušili, jakmile se dozvěděli o tom Strategickém záměru MŠMT, který by nám dal k dispozici naprosto jiný okruh nástrojů. Bohužel to však bylo koncem loňského roku a předpokládali, že se začátkem roku letošního dozví o konkrétní implementaci tohoto Strategického záměru. Bohužel je zde zpoždění a co vše tam zůstane, neví. Nyní je to tak, že MŠMT dává příspěvek za každého doktoranda, který studuje ve standardní době studia, kdy jde tento příspěvek následně do stipendijních fondů fakult. Neví tedy, zda se tam podařilo rozbít to, že je příspěvek dáván „za hlavu“. Tohle vede k tomu, že tyto peníze mohou jít klidně i studentům jiného typu studia. Toto rozlišují až pak Principy UK, kdy mají doktorandi větší váhu a dostávají více peněz z MŠMT, nicméně je to stále vázáno na hlavu a navrhovaná změna záměru by znamenala, že i když si UK sníží počet doktorandů, tak jí zůstane zachován stejný objem finančních prostředků na stipendia a bude tedy moci dát doktorandům vyšší základ.

Mgr. Hurný – Chápe tento problém, jelikož na zasedání Ekonomické komise AS UK již bylo prezentováno, jak je úspěšnost doktorského studia malá, že jen zlomek doktorandů dostuduje včas. Zajímalo by jej, zda se dělalo nějaké srovnání nebo korelace mezi tím, jaký dostávají studenti od fakult příjem s tím, kdy svá studia dokončí, protože je hezké říci, že doktorandi nedokončují včas, ale je třeba se podívat i na to, že dostanou jen základní stipendium a pak se není možné divit, že dokončí studium později. Tato studie říká, že bychom měli dávat peníze primárně těm dobrým doktorandům, nedávat je plošně, což odpovídá tomu, v jaké podobě doteď fungovalo SVV. Nyní se prosazuje, aby se SVV zrušilo a nabízí se otázka, co se s těmi penězi následně stane. V SVV bylo pravidlo, že 60 % peněz musí jít na stipendia, ale najednou zde bude vzduchoprázdno, bez jakýchkoliv pravidel a myslí si, že pokud by zrušení SVV proběhlo i na UK, tak by šlo proti této zprávě. Poslední poznámka je, že u lékařských fakult se kritizovalo, že studenti doktorského studia jsou nuceni vykrývat část svého platu úvazkem v nemocnicích. Jste schopni i toto nějak sledovat z pohledu RUK a rozklíčovat to z pohledu úspěšnosti?

Doc. Lopatková – Toto bohužel nemáme jak sledovat, jelikož k tomu nemáme data. My nemáme podklady k tomu, abychom věděli, kolik procent doktorandů je zaměstnáno. Byla by to velmi zajímavá čísla, která by nám velmi pomohla, ale k dispozici nejsou. Druhá věc je, že překvapivé bylo, že když ve zprávě dělali korelace mezi tím, co studenti sami říkali o motivacích, které jim pomáhají nebo zabraňují dokončovat a úspěšně studovat, překvapivé ekonomická situace rodiny z jejich odpovědí nevyplynula, což bylo překvapivé. Např. vysokou motivací bylo, že si „padnou do oka“ se školitelem. Docela vysokou motivací byla i možnost zapojení se do života fakulty. Pokud je doktorand dostatečně zapojen, tak nemá prostor ani potřebu shánět si nějakou další práci mimo obec fakulty, což je nejzásadnější faktor, který určuje úspěšnost.

Doc. Lopatková – To samozřejmě souvisí i s nějakým širším oborem, protože např. v přírodních vědách je ta společnost daleko důležitější, jelikož se pracuje v týmu a je tam daleko větší šance se do práce týmu zapojit. U řady humanitních oborů je obecně práce v týmu méně častá.

JUDr. Říha poděkoval za zodpovězení doplňujících informací ke studii a přivítal pana prorektora Konvalinku a prof. Volfa, kteří právě dorazili. Navrhl, aby se zúčastnili i debaty o doktorském studiu, jelikož se jedná o propojená témata, která spolu souvisí.

Doc. Boháč – Děkuje moc za prezentaci. Prezentované grafy jej trochu děsí, zejména to, že celková úspěšnost doktorandů na UK je pod 50 %, to není nic dobrého, stejně tak to, že méně jak 10 % z těch, kteří dostudují, dokončí ve standardní době studia. To bychom se měli snažit zlepšit všemi možnými opatřeními.

Doc. Lopatková – Řada fakult ani školících pracovišť dosud necítila tlak na to, aby doktorandi končili včas. Toto se snažíme nyní přenastavit.

Doc. Boháč – Jen by se rád ujistil – hovořilo se zde o úvazcích studentů, ale byli míněni jen ti, kteří studují v prezenční formě, je to tak? Doktorandi v kombinovaném studiu totiž úvazky nemají. Má za to, že by doktorand měl být primárně studentem a dostávat stipendium, i když chápe, že pracovní praxe je také důležitá, přestože je mezi přírodovědnými a humanitními obory rozdílná. Myslí si, že by doktorandi úvazky neměli mít povinně a byl by rád, kdyby to nebylo fakultám nuceno, protože to naráží nejen na finanční problémy fakult a pracovišť. Doktorand je pak jak studentem, tak akademickým pracovníkem, ale následně se neví, zda doktorand plní své povinnosti z toho hlediska, že je student, či zda plní povinnosti plynoucí z pracovního poměru. Pak vznikají situace, že se řeší, zda mají být doktorandovi při výjezdu hrazeny cestovní náklady na základě pracovní smlouvy anebo má stipendium, kterým si uhradí ten výjezd. Vytváří to spoustu problémů, které generuje tento stav.

Prof. Volf – Má zkušenost, že jsou tito studenti placeni z grantových prostředků, a nikoliv z institucionálního financování. Tam je problém, že většina grantů nedovolí vyplácet stipendia a považuje to za zcela tristní věc, že jsme nuceni zaměstnávat studenty i tam, kde bychom jim rádi vypláceli mimořádná stipendia za práci na grantu, ale bohužel ve většině těch grantových schémat nejsou stipendia dovolená.

Doc. Boháč – Samozřejmě chápe, že kdyby granty takto nastavené nebyly, že by to bylo snazší pro všechny, ale děkuje za toto částečné vysvětlení.

Doc. Kovalinka – Toto je věc, která jej osobně dlouhodobě trápí. S tímto jsou dlouhodobě problémy a odrážejí se i v hodnocení vědy. Zprv by naprosto principiálně měl být student dobře placen za svoji práci, aby nenastávaly situace, kdy odbíhá z fakulty za prací jinde, a měly by být nastaveny podmínky, aby tuto dodatečnou práci neměl student vůbec zapotřebí. S tím také souvisí to, že bychom měli sledovat, abychom měli menší počet studentů, ale vyšší kvality. Nebo dávat studenty jen těm školitelům, kteří mohou zajistit, že je budou řádně financovat, tzn. pokud budete chtít přijmout studenta, tak budete muset potvrdit, že pro něj máte využití a že máte dostatečné prostředky na to, aby za ně mohl ten student v Praze slušně žít. Osobně vůbec nechápe, jak na některých fakultách může mít jeden školitel pod sebou 10, 15 nebo i více doktorandů – pak se nelze divit, že studují i 8 let, protože je není školitel schopen financovat. Je si vědom toho, že to, co říká, je velmi nepopulární, jelikož to povede k poklesu počtu doktorandů. Myslí si, že nezáleží na tom, zda je student financován pomocí stipendia či pracovní smlouvy, problémy z toho plynoucí se vždy nějak vyřeší. Hlavní je, že student dělá na projektu a je za svou práci na projektu také placen a ten projekt je součástí studia. Velmi často se kritizuje, že máme např. UK různé požadavky na počty publikací, což vede k tomu, že se studenti snaží generovat články, místo toho, aby dělali vědu, protože potřebují splnit publikační limity. Je to dobře vidět na publikační činnosti UK, která má nadprodukcí „slabších“ publikací – je to echo, které slyší od většiny hodnotitelů, které kdy potkal. Čili on osobně by pravidla pro počet publikací nezbytných pro získání jakéhokoliv titulu, ať již Ph.D. nebo docentury nebo profesury, odstranil.

Mgr. Hurný – Rád by zareagoval na doc. Konvalinku. Souhlasí s tím, co říkal, a osobně by byl pro to, abychom dovolili přijmout doktoranda jen tomu školiteli, který prokáže, že má pro něj dostatečné prostředky, aby jej mohl financovat. Líbilo by se mu to, ale u přírodních věd je přesvědčen, že je i řada dobrých školitelů, kteří zkrátka granty nezískají, a to i s ohledem na to, že když se podívá na Grantovou radu ČR, tak ti, kteří tam sedí, tak řeknou, že úspěšnost je 15 %, ale těch, kteří by si zasloužili financování, je okolo 30-40 % z těch projektů, kteří tam přijdou. Je zde tedy cca 20 % osob, které by přišly o možnost mít doktoranda, a když školitel nemá žádné doktorandy, tak se tento problém zacyklí a mohl by také skončit. To je jeden aspekt, druhý aspekt je, že si nedokáže představit, že by na katedře byla např. jen jedna excelentní skupina. Potřebujeme pokrytí oboru v celé jeho šíři, neomezovat to jen na ty části oboru, které financování zrovna v tu chvíli mají. Ale souhlasí s tím, že bychom na toto měli více tlačit, ať je více kvalitních doktorandů, ať jsou pro ně příznivější podmínky a ať je jich klidně méně.

Doc. Konvalinka – To je zcela validní důvod, jen by rád doplnil, že úspěšnost žádosti o granty není okolo 15 %, ale okolo 30 %. Ještě zapomněl říci, že často vidí zejména ve společenských vědách, že nejsou plánována stipendia pro běžné studenty, protože je už součástí „kultury“, že má student pracovat a nemá brát moc peněz. Školitelé si tedy často

o stipendia pro studenty neřeknou, i když by mohli. Očekával by, že když máme balík prostředků z MŠMT, a máme zde nějaký zajímavý obor, kterému se však nedostává prostředků a doktorandů, tak bychom vypsalí univerzitní stipendium. S příspěvkem z MŠMT by se mělo pracovat nějak více smysluplně, ne jen plošně rozdávat, to je podle něj chyba.

Mgr. Pačes – Děkuje za slovo a má otázku na prof. Volfa. Zmínilo se zde, že je politikou GA UK, aby na příspěvek dosáhla zhruba třetina z těch, kteří si podají žádost. Osobně se mnohokrát setkal s tím, že žadatelé dostali k žádosti o grant velmi pozitivní hodnocení a pak vzápětí oznámení, že se nevešli do těch 30 %. Je škoda, že máme velké množství velmi kvalitních projektů, které jsme se ale z nějakých důvodů rozhodli odříznout. Měli bychom ale dávat lepší zpětnou vazbu studentům, kteří jsou neúspěšnými žadateli – je to dobré minimálně z didaktického hlediska, aby student věděl, proč grant nezískal. Když se stane, že je více jak 1/3 žádostí perfektních, tak by byla škoda, aby byly zahozeny. Na druhou stranu: pokud se žadatel dozví, že byla žádost „téměř perfektní“, tak se domnívá, že by měl zároveň dostat informaci o tom, v čem se má zlepšovat, aby jej příště dostal.

Prof. Volf – To není politika GA UK, ale politika vedení UK. Politika GA UK je jiná, ale jelikož funguje pod UK, tak je nucen respektovat přání UK. Osobně dlouhodobě tvrdí, že by se nic nestalo, pokud by hranice úspěšnosti byla 40 nebo 45 %. Nicméně naposledy dostali ujištění, že pokud vše proběhne tak, jak má, budeme moci mít úspěšnost vyšší, než 35 %, což byla dosud hraniční povolená úspěšnost. Je tedy přesvědčen, že úspěšnost bude příští rok vyšší. Samozřejmě s Mgr. Pačesem plně souhlasí, že tam je zhruba 60 % grantů velmi dobrých a kdyby je měl známkovat, tak 60 % z nich dá jedničku, a je mu líto, že z tohoto množství musíme vybírat těch 35 % k financování, zatímco zbytek musí bohužel podávat žádost znovu a jsou z toho rozčarování. Připomínek je tam třeba jen málo, protože ty projekty nejsou špatné, lidé se to naučili psát. GA UK jako tréninková agentura by měla umožnit, aby si to ti studenti nejen napsali, ale aby si to ti studenti zkusili i řešit.

Mgr. Pačes – Řešili zde problémy ohledně lékařských fakult a ve zprávě je vyloženě popsáno, že na 1. LF se „poměrně často objevuje obava z následků z případné stížnosti na školitele“. Z poznámky pod čarou vyplývá, že se zhruba 48 % doktorandů domnívá, že se při problémech se svým školitelem nemohou obrátit na fakultu bez obavy z negativních následků. Rád by se zeptal, zda se přijalo nějaké řešení k tomuto problému, případně zda se očekává, že si to fakulty vyřeší sami. V dokumentu je nastíněno řešení, kde se navrhuje zřízení ombudsmana pro doktorské studium. Jde mu o to, že na lékařských fakultách jsou jistě specifické problémy, a není si jist, zda když je takové množství problémů akumulovaných na jednom místě, zda je možné doufat, že si ty problémy vyřeší fakulta sama.

Doc. Lopatková – Také si všimla, že studentů, kteří se obávají se při problémech se školitelem obrátit na vedení fakulty, resp. ani nevědí, kam se obrátit, je na lékařských fakultách výrazně vyšší množství než na zbylých fakultách. Myslí si, že to odráží nějaké specifické postavení lékařů v naší společnosti obecně, kdy je přístup poměrně autoritářský a ne kolegiální, jak bychom si představovali. Zatím jsme nedělali kroky k tomu, abychom zavedli institucionálního ombudsmana, ale budeme o tom dále diskutovat. Zatím tedy neví řešení k tomuto problému.

Doc. Konvalinka – Dalším z důvodů, proč jsme zatím žádné kroky nepodnikli, je, že v té strategii MŠMT indikuje, že tato instituce ombudsmana bude z pozice MŠMT doporučena, aby ji VŠ zřídili, což je důvod, proč jsme tuto pozici stále nezaváděli, ale je velmi pravděpodobné, že tuto pozici zavedeme, i s ohledem na budoucí strategii MŠMT.

Prof. Volf – Instituce ombudsmana je dobrá věc. Na některých univerzitách, např. Harvard, mají zaměstnance, kteří mají v popisu práce řešit tyto problémy a nedorozumění mezi studenty a zaměstnanci, ale nemají žádné další pravomoci, jsou spíše mediátory. Na druhou stranu pozice ombudsmana má pravomoci, jak problémy v rámci fakulty řešit. Můžeme tedy hovořit o tom, zda nezřídíme spíše než ombudsmana někoho, kdo bude fungovat spíše jen jako „zprostředkovatel“.

Doc. Brom – Měl by tendenci souhlasit s panem prorektorem Konvalinkou, ohledně přijímání doktorandů, ale s tím, že by měly mít fakulty „vyrovňovací buffery“. I GA ČR/Primus je na tři roky a dobrý doktorand může přijít v okamžik, kdy má školitel jeden GA ČR v půli či zrovna jeden rok GA ČR nedostal. Zároveň se domnívá, že první rok Ph.D. studia by měl být „zkušební“, tzn. by se mělo přijmout studentů více, ale např. třetina by se jich po právu měla vyhodit.

Prof. Černý – Naváže na Mgr. Pačeše. Když četl předložený text, tak tam našel dvě věci, které si nikdo doteď nedovolil pojmenovat zevnitř, tedy zejména zneužívání systému stipendií pro jiné účely a problematiku financování doktorského studia částečně pracovními poměry. Druhá věc je atmosféra strachu na některých oblastech naší alma mater. Možná bychom si měli dělat tato nezávislá šetření častěji. Text jej mile překvapil, protože nečekal, že by peníze do toho vložené mohly vést v takto velmi široce pokrytou analýzu. Bohužel si ale myslel, že se výstupem začne někdo velice intenzivně zabývat a přesně tyto dva aspekty, o kterých jsme všichni věděli, že se zde odehrávají, se stanou velmi řešeným materiálem. Měl pocit, že již v listopadu, kdy se sešla koordinační rada, na níž byla tato analýza prezentována, se očekávalo, že MŠMT chystá dramatické navýšení stipendií. Jako předseda oborové rady a předseda katedry čím dál tím více vnímá, že naše doktorské studium ve většině oborů není doktorským studiem. Tím, že zde je systém, jaký je, tedy že máme absenci postdoktorandů, posouváme jejich práci na doktorandy. Zdůrazňuje, že jen v některých oborech, a je to systémová záležitost. Zvažují vrátit doktorskému studiu „punc“ studia a k Mgr. studiu připojit nějakou hlubokou analýzu a v podstatě se nechat inspirovat tam, kde se doktorské studium dělá dobře. Myslí si, že těm studentům dluží tu studijní část v Ph.D. studiu. Toto je jedna z věcí, nad kterou bychom se měli vážně zamyslet, a souvisí to s tím, co říkal pan prorektor Konvalinka. Ano, bude to mít dopad na mnoho věcí, ale v podstatě ta formalizační část studia, která se

připíše pro absolvování studia, je v podstatě velice velká, alespoň v některých oborech. V analýze je celá řada problémů pojmenovaná a text je udělán tak dobře, že bychom jej měli brát velmi vážně. Měl trochu pocit, že se o této analýze moc nechce mluvit. My ji zde máme, ale pokud se neplete, tak nebyla zmíněna ve zprávě, která byla přednesena na minulém plénu senátu – on sám se tázal, proč ji AS UK nemá k dispozici a proč není ve zprávě zmíněna, ale dostal odpověď, že se s ní pracuje a byla zmíněna na kulatém stolu.

Doc. Lopatková – Děkuje a musí souhlasit, jelikož přiznává, že byla poměrně skeptická k té analýze, když ji zadávala, a že ji výsledky velice pozitivně překvapily. Je pravda, že se o té strategii MŠMT dozvěděli již v září minulého roku, ale asi ji příliš neakceptovali. Byla by ráda, kdyby se s analýzou pracovalo intenzivněji, ale na druhou stranu má pocit trochu omezených možností rektorátu, protože studenti jsou studenty fakult a rektorát může dávat sice nějaký rámec, ale ty požadavky, které jsou na studenty kladeny, určují primárně fakulty a školící pracoviště. Neví tedy, jak tomuto přistoupit, kromě toho, že se o tom diskutuje a že říkáme, že by bylo vhodné pozastavit se nad nastavením doktorského studia jako celku.

Doc. Konvalinka – Aby použil slova pana rektora: „Nedáme zkrátka děkanům prémie,“ a to pokud budou na fakultách převládat tyto ostrůvky deviace, což je spíše manažerské rozhodnutí – hlas, který odsoudí chování, jež se na některých fakultách vyskytuje. S tím se zatím příliš nesešel, tedy s veřejným odsouzením těchto dvou praktik, jež jsou zmíněny (zneužívání práce doktorandů a atmosféra strachu). Myslí si, že je hrozně špatné, pokud jsou v instituci pocity, že by byli studenti souzeni za projevení jejich názoru na školitele.

Doc. Lopatková – Sama musí říct, že dlouho nevnímala problém dlouhých doktorských studií a myslí si, že se to na řadě fakult jako problém nevnímalo. Ví, že je řada profesorů, kteří to stále nepovažují za problém. Na druhou stranu před např. dvěma lety se to jako problém na některých fakultách začalo řešit, začalo se mluvit o tom, že máme zásadní problém, pokud nám zůstávají doktorandi ve studiu. Máme na ně zkrátka občas až přehnané požadavky – ano, kdyby končili za čtyři roky, tak budou mít méně publikací, ale posunuli by se kariérně dále, např. i na pozici postdoků, jako je tomu v zahraničí. Začíná se o tom mluvit až poslední dva roky. Pan rektor tlačí na děkany kvůli ročnímu hodnocení studentů, ale pokud 80 % doktorandů má i v šestém ročníku hodnocení A, tak to není relevantní hodnocení, protože neplní své povinnosti.

Doc. Konvalinka – Ten systém financování, který se zde několikrát zmínil, je v oblasti doktorského studia „nemocný“ a vede k tomu, že máme masifikaci doktorského studia na UK i na jiných VŠ. Předtím, než jsme se dozvěděli o té novele ze strany ministerstva, tak jsme hovořili o tom, aby sama UK dospěla nějakým způsobem k racionálnějšímu počtu doktorandů na fakultních úrovních. To se ale musí odvíjet i od toho, jaký je systém financování. Když se dozvěděli o tom, že se bude takto zásadně měnit financování, tak samozřejmě doufají, že to s problémem snah o masifikaci pomůže. V momentě, kdy dosáhneme optimálnějšího počtu studentů, tak řada problémů odpadne. To, co nás bohužel stále drží zpátky, je to, že nevíme, jak ta strategie, na kterou nyní skutečně výrazně čekáme, bude ve finále vypadat. My jsme žádali o zpětnou vazbu a získali jsme nějaké indikátory, ale zatím neznáme přesné změny, a to i přesto, že již v září má dojít k změně té strategie z MŠMT. Ano, trochu ztrácíme v momentu, kdy jsme získali tu analýzu, ale za cenu toho, že čekáme, jaké bude systémové řešení MŠMT. UK dlouhodobě trápí masifikace doktorského studia, stejně tak celé české vysoké školství. Počty studentů rektorát dlouhodobě trápí, ale není v pozici, aby určoval fakultám počty jejich doktorandů. Počty doktorandů se odvíjejí od jejich financování, což by se mohlo nyní zásadně změnit. Samozřejmě to není všespásné řešení, ale my jej následně obohatíme o prvky, které jsou nám doporučeny v analýze. Bohužel ale nyní čekáme na to, jak to MŠMT uchopí.

Mgr. Pačes – Zůstane ještě trochu u té analýzy. Chápe, že nějaké to systémové řešení masifikace je nutné řešit až budeme vědět, jak bude nastaveno financování. Ale nemyslí si, že by to téma bylo některými fakultami a pedagogy vnímáno jako problém, na druhou stranu vidí ze strany pana rektora, že velmi často, když se bavili o SVV a obecných záležitostech, tak často v souvislosti s neutěšenou situací doktorského studia přichází s mnoha návrhy, což jsou např. návrhy bonifikace za dokončení studia včas. My zde ale máme analýzu, která popisuje jednotlivé problémy, kromě té masifikace, které by šlo řešit již nyní. Právě třeba řešení bonifikace včasného dokončení určitě může být motivační, ale neřeší to ty hlavní problémy, které jsou popsány v materiálu – ať už je to nedostatek peněz či neférovost systémová. To jsou věci, které by se daly řešit i mimo již zmíněné. Proto jej zaráží, že i když analýza toto zdůrazňuje, tak vedení UK netlačí na to, abychom vyždímali tu analýzu. My zde hledáme řešení problému, ale v ní je krásně nastíněno, co bychom měli dělat a co by se mělo dít. Jen jej to trochu překvapuje a mrzí jej to. Zajímalo by jej tedy, zda jen nedošlo ke komunikaci nebo se vyčkává i v tomhle.

Mgr. Hurný – Chtěl by požádat, resp. vyzvat vedení UK, že když dostaly tento materiál koordinační rady a budou na jeho základě něco vymýšlet, tak zda by výsledky byly následně předloženy v komisích. Velmi by jej totiž zajímalo, co s tím oborové rady udělají, pokud něco.

Doc. Lopatková – Doufá, že první výstupy budou mít v polovině léta, jelikož požádali fakulty, aby se k materiálu vyjádřily.

JUDr. Říha – Na PF UK to možná nevědomky vyřešil garant Mgr. studijního programu, jelikož na Právnické fakultě není tak rozšířený faktor strachu, jako spíše faktor osamění, takže se doktorandi o víkendu potkali a měli dosti rozsáhlý didaktický kurz.

Mgr. Hurný – Má také pocit, že se s analýzou zatím vůbec nic neudělalo. Doufá, že to není výmluva, a že skutečně čekáme na informace z MŠMT a že pak něco uděláme. Kolegium rektora však ani s doporučenými opatřeními zatím nic neudělalo a nechalo to na fakulty, které to taky nechaly ležet ladem. Pan rektor často zmiňuje, že bude snižovat osobní ohodnocení děkanům, pokud se neobjeví více těch C nebo B. On s tím souhlasí, ale musí to jít ruku v ruce s tím, že musíme zabezpečit doktorandy již na počátku, v tom prvním ročníku, protože nemůže ve třetím ročníku vyhodit doktorandy, které jsme tam nabrali a dali jim jen základní stipendium. Bylo přeci od počátku jasné, jak to dopadne – že to nedokončí ve standardní době studia. Pokud někoho vezmeme, dáme mu základní stipendium ve výši 10.000 Kč, tak student bude mít k tomu nějakou vedlejší práci a pak mu můžeme dát ve třetím ročníku C, abychom naplnili kvótu, že budeme mít více C. Ale to to pak od začátku děláme špatně. Musíme sledovat ty školitele na to, jestli financují ty doktorandy, tlačít nějakým způsobem na děkany, aby i katedry podporovaly školitele, kteří v danou chvíli grant nemají. Ale dokud toto nebude, tak to hodnocení nejde.

Doc. Lopatková – První rok bylo, alespoň z jejího pohledu, že je nemocí pracovišť, že se nemůžou vyjadřovat k počtu doktorandů, což dříve nebylo formálně možné. Protože je to to školící pracoviště, které má zabezpečit to prostředí, a to, že ten doktorand má možnost pracovat v laboratoři, má podmínky, má nástroje, zabezpečení a také zda má to pracoviště prostředky na to jej financovat.

Prof. Volf – Doteď byl přesvědčen, že ve většině oborových rad to funguje podobně, jako v oborových radách, které zná, a tam rovnou při přijetí doktoranda je otázka: „Z čeho bude financován?“ Pokud se ukáže, že školitel nemá grant, tak nechť si jednoho doktoranda vezme a nechť ho financuje ze svého Progresu, ale tam, kde lidé mají řadu tuzemských nebo zahraničních grantů, tak samozřejmě si pak mohou dovolit i pět doktorandů, ale samozřejmě ne desítky. My to v oborové radě dělali tak, že pokud školitel již jednoho doktoranda měl a neměl grant, tak řekli, ať si studenta vezme na starosti někdo jiný zabývající se podobnou problematikou, někdo, kdo má na toto mezinárodní granty.

Prof. Wildová – Ano, je to vynikající, když může školitel přijmout do svého grantu nebo výzkumného projektu doktoranda, ale buďme nohama pevně na zemi. Získat humanitní granty je daleko složitější a pak by se počet doktorandů, pokud by platil tento usus, rapidně snížil. Ona sama je školitelkou doktorandů a ví, jak je těžké najít granty pro studenty. Je šťastná, že se mohou zapojit do GA UK, je šťastná, že je SVV a samozřejmě je zapojuje do Progresu, ale ne každý z těch humanitních školitelů má tuto možnost. Ona nikdy neměla studenta, který by končil po více jak čtyřech letech, a je to opravdu i o tom, jak se s tím studentem pracuje. Studenti nejdou do doktorského studia proto, aby tam prožili deset let, ale je to opravdu o tom být s nimi neustále v kontaktu, motivovat je a být jejich leader. Myslí si, že v řadě případů je to problém školitelů, ale to zde kolegové zmiňovali. Nebyla snaha tuto zprávu zamést pod koberec, to vůbec ne – snaha byla, aby se na ni fakulty dobře připravily, aby odpověděly, jaké kroky udělají, a aby si jí vzaly za svou s tím, že si UK uvědomuje, že je potřeba velmi podrobné vnitřní hodnocení. Domlouvali se na tom, že jakmile dokončí celou anabázi hodnocení pregraduální výuky, společně se současnými covidovými momenty, tak že by se rádi v pracovní skupině, kde má i AS UK své zástupce, těm výstupům spolu s doc. Lopatkovou a dalšími kolegy věnovali. Rádi by vyhledali cesty, ten tracking toho studenta, od rozhodování až k přijetí ke studiu a jeho průběžném studiu a poté o uzavření a chtějí najít ta kritická místa, proč ty problémy jsou, jak jim předcházet a jak je řešit. Souhlasí s doc. Bromem, že bychom měli dát šanci začít studium všem studentům, a to i když je nemůžeme nyní zahrnout do grantu a když se to nepodaří, tak společně se školiteli najdeme nějaké řešení. Ale dejme těm studentům příležitost, aby do toho studia mohli vstoupit a abychom si vyzkoušeli různé způsoby, jak s nimi pracovat.

Doc. Brom – Trochu nechápe, proč se stále opakuje, že je takový problém získat společensko-humanitní grant. Říká to coby člen psychologicko-pedagogického panelu GA ČR, a jako člověk, který tři společensko-vědní GA ČR získal. Získat grant se samozřejmě nemusí poštět každý rok, a právě proto je třeba mít nějaký „vykrývací“ mechanismus, ale není možné, aby akademický pracovník měl doktorandy, a neměl – řekněme – pro 70 % z nich dostatečné finanční prostředky (může nemít sur plus prostředky třeba pro třetinu doktorandů, ale ne pro 70 % svých doktorandů).

Šindelář – Má dotaz, zda se plánuje zveřejnit zprávu pro veřejnost. Pochopil, že rektorát má v plánu nechat řešení těchto problémů na fakultách, ale pokud bychom zprávu dali k dispozici i doktorandům, tak s ní mohou i oni pracovat. Je zde nějaká studie, která říká, že tyto problémy existují, a myslí si, že by doktorandům velmi pomohlo vědět, že se jejich problém vyskytuje i jinde na UK na dalších pracovištích. Počítá se tedy se zveřejněním nebo nikoliv?

Doc. Lopatková – Sama za sebe to vnímá jako interní studii, která je pro fakulty nebo pro UK nesmírně důležitá a má s ní v rámci univerzity pracovat. Samozřejmě na fakulty ji zaslali okamžitě a nechávají na fakultách a popř. na rektorátu, aby se s ní nějakým způsobem vypořádali. Ale nemyslí si, že je to primárně věc veřejná. Můžeme se bavit o tom, že z ní uděláme nějakou zprávu podobnou té, kterou nyní dostal mezinárodní hodnotící panel, což je tedy externí panel.

Mgr. Hurný – Pokud se té studii zúčastnili doktorandi, tak by bylo fajn, aby se k ní dostali. Předpokládá, že souhrnná zpráva byla dána k dispozici komisi, a pokud by nebyly námítky, tak by jej zaslal studentským místopředsedům ve fakultních senátech, aby jej měli k dispozici, a následně by nechal na nich, zda ji v rámci fakulty doktorandům rozešlou. Když se to k nim totiž nedostane, tak nebude vyvíjen tlak na vedení něco s tím dělat. Je mu totiž jasné, že na některých fakultách to budou chtít zamést pod koberec a myslí si, že pokud nebude zpráva „venku“, tak se se současným stavem nebude nic dělat.

Doc. Lopatková – Samozřejmě i akademické senáty fakult považuje za orgány univerzity a s tímto návrhem nemá žádný problém, protože se jedná o orgány univerzity, pro něž je zpráva určená.

JUDr. Říha – Myslí si, že je dobré říct nahlas že se něco dělá, protože velmi často se něco děje a nikdo o neví, že věco nezůstávají tak, jak jsou, přestože se to z pohledu „mimo systém“ nemusí tak jevit. Velmi často bylo v rámci doporučení mezinárodního institucionálního hodnocení doporučeno, že pokud se dělá nějaký sběr, tak se také musí říct, co se s tím udělalo, jak se to projednalo, jak se ty připomínky vypořádaly, eventuálně proč se nevypořádaly, a zvyšuje to responzivnost v následujících průzkumech. Vidí, že zde mnoho lidí přikyvuje, za což děkuje, a myslí si, že by bylo dobré se tímto jako univerzita pochlubit, že jsme takovouto průzkum udělali. Jak říkal Mgr. Hurný – na řadě fakult, a i mezi některými studentskými zástupci, panovalo překvapení ve stylu: „My zde máme takovouto zprávu už půl roku? Pan prof. Černý to svým vystoupením potvrdil i na minulém plénu AS UK, že vlastně jsou všichni zvědaví, co se s tou zprávou stalo (či spíše nestalo). On sám se o zprávě dozvěděl „omylem“, když se o ní zmínil studentský proděkan na kolegiu děkana – tedy to nesdělil ani studentské části senátu.

Doc. Boháč – Vytvořil se zde dojem, že zprávu nikdo neřešil. On sám dohledával, jak to bylo na Právnické fakultě UK a našel, že pan proděkan rozeslal v prosinci 2019 zprávu všem garantům studijních programů, a ještě jim k tomu dopsal zprávu, kde uvedl asi čtyři body s tím, co on osobně plánuje se zprávou dělat. Není pravda, že by se úplně vůbec nic na fakultách nedělalo, ale na druhou stranu je potřeba vyhodnotit, jak se postupovalo dále, to již nedohledával. Jen chtěl zdůraznit, že zpráva absolutně bez reakce nezůstala, minimálně na PF ne.

Doc. Lopatková – Musí říct, že primárně s těmi orgány UK komunikuje ona a může potvrdit, že zprávu dostaly. Dostaly ji i koordinační rady, tzn. zprávu dostali i garanti všech studijních programů a dostali to studijní proděkani, stejně tak studijní oddělení, protože ze zprávy vyplynul požadavek, aby fakulty studentům pomáhaly se orientovat v tom, co jsou jejich povinnosti, a ti se primárně obracejí na své referentky na studijních odděleních nebo na své studijní proděkany, nikoliv na garanty studijních programů.

Prof. Kachlík – Rád by stručně reagoval jménem malých oborů na lékařských fakultách. Zaprvé to, že na lékařské fakultě je ten člověk zároveň lékař tak čtyři roky nejsou vždy dostatečná doba – zkrátka i když doktorand studuje šest let, tak nelze říct, že by nestudoval intenzivně. Zadruhé jsou zde malé obory, mají šedesát oborů, a potřebují tam zkušené, habilitované – a ne všichni dělají excelentní výzkum, ale nemůžeme očekávat, že na 60 katedrách budeme mít excelentní výzkum světové úrovně, to prostě ani není možné. Takže vždycky někde musí být průměrný středoevropský výzkum – pokud bychom si řekli, že obor nedělá excelentní vědu, a proto tam nikoho nepřijali, tak obor zanikne. Zatřetí někdy ty výzkumy nejsou tak drahé, aby ten grant potřebovali. Např. na 1.LF je výborná věda v oblasti anatomie, která se týká výzkum nádorů kůže, ale on má problém v tom, že mu nikdo nedělá učitele, protože nikdo nedělá výzkum v klasické anatomii. Tam ten výzkum můžete dělat levně, ale zase v dlouhé době a nemůžete to dělat ve velkém týmu, tam jsou na to potřeba maximálně dva. Někdy je třeba myslet na to, že se na problematiku nelze dívat jen optikou excelentního výzkumu, jelikož tím můžeme v některých menších oborech udělat víc škody než užítku.

Doc. Konvalinka – Ze všech hodnocení, které si UK nechala vypracovat, vyplývá, že šedesát oborů je prostě moc.

Z důvodu, že se debata již značně posunula, navrhnul JUDr. Michal Říha, předseda Studijní komise AS UK, volně navázat na téma bodem č. 4 v programu.

4 – Představení programu START (dříve Igráček)

Doc. Konvalinka se ujal představení programu – Igráček nepatří úplně do vědy, ale patří do vzdělávání. Opakovaně říkal, že jsme velmi dlouze s prof. Volfem zvažovali, zda do tohoto projektu jít či nikoliv. Uvědomuje si, že je nesystémový, že nemá pokračování, že nám narušuje pravidelný systém našich projektů, které máme vymyšleny, že je určen pro ty VŠ, které nemají vlastní grantovou soutěž. Vše zmíněné byly silné důvody ani o peníze nepožádat, ale nakonec to, že je někde 250 mil. Kč, o které si můžeme požádat, převážilo. V dnešní covidové době, kdy nejspíš bude výpadem v rozpočtu 1,5 miliardy Kč, se s tím cítí smířnější než před pár týdny. Ten projekt je vyhlášen, byl opakovaně prezentován, do 16. října je deadline na žádosti o čerpání. Problémem bude zhodnocení, protože MŠMT požaduje, aby se jej neúčastnil nikdo, kdo má jakékoliv pracovní spojení s UK, což bude složité i proto, že mnoho našich hodnotitelů je obvykle z Olomouce a Brna, tedy z našich partnerských univerzit a ty se projektu zároveň účastní také, tzn. my budeme muset hodnotit jejich aplikace. Projekty jsou dvouleté, měly by začínat v dubnu příštího roku a měly by končit do konce března roku 2023 a očekává se, že by takový průměrný projekt mohl získat 2-4 miliony Kč. Čili to znamená, že to budou zejména malé, či spíše střední projekty. Je tam ministerská podmínka, která byla silným důvodem pro to to celé odmítnou a proti které UK opakovaně protestovala, a to, že téma projektu se nesmí krýt s projektem jiným. Nakonec jsme se domluvili, že „krýt“ znamená mít identický, doslovný název a abstrakt. Trošku jej pobuřuje, že musí o to takto žádat, ale samozřejmě, že se v těch projektech budou poté pracovat na akademických dizertacích. Odmítá hrát tu hru, že by dělal jiné projekty. Další argument, proč to téma může být trochu jiné je, že se žádá o to, aby to byly týmy, které budou ty projekty řešit a samozřejmě že to budou týmy několika studentů a formálně nemůže být identická samostatná práce žádného z těch tří nebo čtyř a takový filtr, který tam vložili, je řešením problému stále malé mobility našich studentů čili je tam povinný

výjezd na 3 měsíce pro každého zapojeného financovaný z projektu. Je to současně tedy možnost podpořit studenty, aby vyjeli do zahraničí za prostředky, které dostanou. Současně je to také filtr na to, že se nechtějí nechat zahltnout tisíci žádostmi, které bychom museli vyhodnocovat. Nebude triviální takovouto stáž absolvovat a zakomponovat ji do projektu a proto předpokládá, že to počet žádostí omezí. Pokud mají přítomní nějaké otázky, tak je velice rád zodpoví.

Mgr. Hurný – K tomu opatření rektora, které je k Igráčku, resp. k projektu START – podle toho opatření se nad rámec pravidel MŠMT bude vyžadovat měsíční reportování každého řešitele v tom týmu. Je to opravdu nutné a nešlo by to udělat s tříměsíční periodou za celý ten projekt a nemít to za každého?

Doc. Konvalinka – Má informaci, že to sice není požadavek MŠMT, ale je to požadavek Ministerstva pro místní rozvoj, které je bohužel to ministerstvo, které určuje způsob zacházení s evropskými fondy a toto jsou prostředky, který z nich pocházejí. K jeho značné nelibosti je zde bohužel tato nelibost, je z toho stejně rozladěn a považuje to za nadbytečnost.

Mgr. Hurný – Děkuje za odpověď. Dále by jej zajímalo, zda musí být týmy minimálně dvoučlenné, protože občas je těžké dělat ve skupinách složených čistě z doktorandů. Musí zde být tato podmínka?

JUDr. Říha – Má přesně opačný problém, kdy je nastavený počet členů nízký, jelikož chtěl udělat větší výzkumný tým.

Doc. Konvalinka – Rozumí poznámkám, tyto diskuze již samozřejmě při přípravě programu vedli, ale chtěli se vyhnout tomu, že si pak každý jednotlivý student UK podá žádost o program START, protože jich poté bude několik tisíc a bude to neřešitelné. Museli tedy nějak ty vstupní podmínky omezit a které by současně adresovaly problémy, který vnímají kolektivně – jedním z nich je nedokonalá mobilita a druhá věc je ta frekvence a rádi by inspirovali lidi, aby pracovali společně na větších projektech. Původně v podmínkách byli dokonce 3 nebo 4 studenti jako minimum, ale toto byl kompromis, který z debat vyplynul. Uznává, že takto není program otevřen pro každého, ale to ani nebyl původní cíl. Očekáváme, že v roce zápisů budou mít větší úspěšnost, protože zde budeme mít tento program START.

Mgr. Hurný – Je již nějak vyřešená kompatibilita dofinancování, případně dokrytí z nějakých jiných zdrojů.

Doc. Konvalinka – Myslíte, zda je možnost doplňovat tyto projekty nějakými dalšími prostředky? Nevidí ani důvod, proč by to nemělo jít, protože on sám doplňuje evropské projekty nějakými jinými, ale na toto konkrétně se musí podívat, zda tam jsou nějaké podmínky.

JUDr. Říha – Nesmí to být z evropský peněz.

Doc. Smrček – Bylo zde zmíněno měsíční reportování, a to může být značně administrativně náročné. Je toto nějak ošetřené?

Doc. Konvalinka – Kolegové z ÚVT na tomto pracují a vytvářejí jednoduchý elektronický formulář, který by neměl nadbytečně zatěžovat kolegy a kolegyně.

Prof. Kachlík – Získal z toho doje, že se bude program chovat dosti účelově, skoro to bude až hodně citlivé téma studentům říkat: „Máte zde nějaký text, ale budeme to dělat tak, aby se vlk nažral a koza zůstala celá a tyto peníze zůstali nám.“ Rozumí tomu, už to přijali a budou se snažit tyto podmínky nějak naplnit. Druhá věc je, že tím důvodem pro zavedení bylo dvojí financování, tedy že MŠMT má pocit, že stipendium doktorského studenta, peníze, které přicházejí na VŠ, na jejich projekty nestačí. Vy jste proti tomu protestovali a evidentně jste k tomu měli sofistikované právní rozbor, ale bylo by špatné, aby zase na MŠMT vznikla skupinka, která má pocit, že dobře zadministrovala nějaký projekt, že všichni jsou spokojeni a že oni můžou vymýšlet podobné projekty. Jen by rád, aby to zde zaznělo zejména pro ty, kteří budou dále komunikovat s MŠMT a budou mít dostatek příležitostí k tomu, aby dali zpětnou vazbu. Toto jej trápí a neví, jak to má říkat těm studentům .

Doc. Konvalinka – On se na nic nevykašlal, sám mluvil s ministrem opakovaně. Pan rektor na jeho žádost promluvil s ministrem. Měli opakovanou písemnou připomínku, že je to nesmysl, a dozvěděli se, že je to nemožné. On nebude radit žádným studentům, aby lhali. Zformulujte prosím projekt, který není identickým projektem s jiným.

Prof. Kachlík – Přijde mu to jako něco, co mu zavání, a je rád, že o tom s MŠMT diskutovali.

JUDr. Michal Říha, předseda Studijní komise AS UK, uzavřel debatu.

Návrh usnesení:

Studijní komise AS UK bere na vědomí informaci o projektu START.

Schváleno tichým souhlasem

3 – Zpráva o činnosti GA UK

Prof. Volf se ujal představení materiálu – Jedná se o stejný materiál, který nedávno poskytli odborové radě. Zpráva se týká podaných a nově přijatých projektů. Kromě nich samozřejmě do GA UK spadá spousta dalších probíhajících

projektů, kterých je zhruba 500. Letos bylo 940 přihlášek, k financování bylo přijato 331, což je o něco málo více, než v loňském a předloňském roce. Celková úspěšnost soutěže letos lehce překročila povolenou hranici 35 %, ke které se snaží blížit po celou dobu, kdy je rektorem UK pan prof. Zima. Nové projekty jsou dále rozepsány v jednotlivých sekcích: sekce A jsou humanitní a sociální vědy, přijatých projektů bylo 114, podaných 309, během posledních 4 let počty projektů v humanitních a sociálních vědách oscilují okolo 300. Sekce B jsou přírodní vědy a tam již dlouhodobě během posledních 8 let byvá projektů podáno okolo nebo přes 400 a letos 435, přijato 152. V sekci C, lékařské vědy, je dlouhodobě okolo 200 podávaných projektů, letos 196 a přijato 65. Následuje rozpočet na jednotlivé fakulty, počínající teologickými fakultami, které podávají velice málo projektů, a proto i jejich úspěšnost dosti osciluje. Humanitní a sociální fakulty tento rok podaly mezi 14 a 169 projekty a ta úspěšnost je poměrně vysoká u FF, PF a nejnižší letos u FHS, která letos podala pouze 14 grantů a získala jeden. Počty a úspěšnost jsou nejstabilnější na přírodovědných fakultách, kdy PŘF podává nejvíce projektů, zatímco FaF podává poměrně málo projektů a letos byla úspěšnost napříč přírodovědnými fakultami dosti vyrovnaná. Poslední jsou lékařské fakulty, kdy 1.LF a 2.LF podávají stabilně okolo 60 projektů ročně, 3.LF pouze okolo 30 a nejméně podává LFHK, zhruba 15 projektů ročně, a proto je v Hradci letos úspěšnost nejnižší. Tolik k letošním výsledkům GA UK. Rád by řekl ještě něco málo k změnám zásad činnosti GA UK. Opatřením rektora vydaným začátkem června byly vydány nové zásady GA UK, ale těch změn je několik: některé jsou kosmetické, ale jediná podstatná je, že projekty GA UK mohou podávat pouze studenti v řádné době studia. Tzn. žádost o GA UK si mohou podat postgraduální studenti naposledy ve čtvrtém ročníku studia, ale samozřejmě jej mohou těžit ještě pátý a šestý rok. Vyšli tím vstříc snaze vedení UK tlačit studenty k dokončování studia v řádné době. Nebávací se, že by se toto mělo nějak výrazně odrazit v počtu podaných žádostí, protože studenti z vyšších ročníků tvořili mezi přihláškami asi okolo 6-7 %. MFF již dříve dělala to, že děkan nedoporučoval projekty studentů v pátém a šestém ročníku, takže tam ty studenti to stejně nemohli získat. Rád zodpoví případné otázky.

Prof. Kachlík – Rád by požádal, aby byly podklady zasilány předem, aby bylo možné si propočítat úspěšnost i napříč obory, jelikož takto jsou data, jimiž disponují, jen velmi obecná. Nemusí nás trápit, když jedna fakulta získá více grantů než jiná, pakliže se nejedná o systematické znevýhodnění určitých oborů. Umí si představit, že v rámci humanitních oborů mohou být výrazné odchylky, zejména co se týče kvality hodnotitelů. Zajímalo by jej tedy, jak si v GA UK pohlídají, zda někteří hodnotitelé nedávají všem jen „A“.

Prof. Volf – Pokud byste chtěli informaci o tom, jakým způsobem funguje GA UK, tak je to o něčem jiném. GA UK se dělí na tři sekce a následně na panely či skupiny: v humanitní sekci je sedm skupin, v přírodních vědách je pět skupin a v lékařských vědách jsou tři skupiny. Každá z těchto skupin posuzuje určitý počet projektů a vybírá podobné procento úspěšných. Při hodnocení na GA UK neberou ohled na to, z jaké fakulty projekty přicházejí, a proto jsou často dosti překvapení výsledky statistik, kdy jedna fakulta může mít výrazně odlišné výsledky v porovnání s jejími loňskou úspěšností. Ta objektivita GA UK je zaručena tím, že zpravodajem musí být někdo z jiného pracoviště, nejčastěji však z jiné fakulty, než je podávající, oponenti taktéž a hodnotící systém je několikastupňový. Každý projekt má 2-4 oponentské posudky, zpravodajové poté vybírají mezi svými projekty a seřadí je na ty, které doporučují k financování, které doporučují k dalšímu projednání a na ty, které nedoporučují. Poté jedná celý panel a zejména projekty, které jsou doporučeny k dalšímu projednání jsou posuzovány řadou zpravodajů v tom hodnotícím panelu. Nemůže se stát, že by projekty jednoho zpravodaje byly všechny přijaty. Zpravidla to bývá tak, že ze svých projektů zpravodaj vybere 1-2, které doporučí k financování, další 3-4 doporučí k dalšímu projednání a zbylých zhruba 5 nedoporučí. Je tedy zajištěno docela dobré srovnání. Co se týká oponentů, tak je to složitější, jelikož jeden oponent hodnotí ročně necelé dva projekty, a proto je srovnání horší. Dělají si analýzy a tam, kde oponent dává stabilně příliš vysoká hodnocení, tak ty oponenty upozorňují, popř. vyřazují a označují za „nekritické oponenty“.

Mgr. Pačes – Má za to, že precizování kritérií je správné, protože zpravodaj je tak donucen k tomu se vyjádřit a srovnat si projekty.

Bc. Čihák – Rád by se zeptal, jak je zajištěna profesionalita zpravodajů, aby měli dostatečnou publikační činnost apod.

Prof. Volf – Zpravodaje navrhuje fakulty a schvalují vědecké rady fakult. Samozřejmě poslední slovo má grantová rada, ale většinou návrhy fakult akceptuje. V loňském roce neakceptoval pouze jediný návrh fakult, a to z důvodu, že se mu životopis moc nezdál. Požadovali pak po fakultě, aby dodala zkušenějšího zpravodaje. Má však za to, že řada mladých lidí, kteří nemají tak dlouhý životopis, jako řada profesorů, má zase tu výhodu, že jsou schopni a ochotni se tomu doopravdy plně věnovat. Mají tam řadu mladých zpravodajů a on osobně je považuje za doopravdy kvalitní lidi, kteří se tomu věnují.

Doc. Konvalinka – Myslí si, že mnohdy budou mladí publikačně aktivnější než jejich starší kolegové.

JUDr. Říha – GA UK je částečně financován z MŠMT z peněz, které přicházejí z SVV. Již se dnes bavili o tom, že toto financování má být ukončeno a prostředky by měly doputovat zpátky na univerzitu sice ve stejné výši, ale v rámci RVO. Jaká je vize v rámci GA UK?

Prof. Volf – To, že bylo slíbeno, že peníze doputují v rámci RVO na UK je jedna věc, ale jakmile peníze spadnou do RVO, tak se o ně podělí s mimouniverzitními výzkumnými institucemi. Nevěřil tomu, že tam někdo bude mít zvlášť kolonku pro GA UK. Pokud SVV padne a peníze se přelijí do RVO, tak to bude velké vítězství Akademie věd, o které někteří

lidé usilovali od počátku SVV a on sám, jako bývalý prorektor pro vědu, tomuto úsilí velmi intenzivně čelil již před deseti lety a tenkrát se podařilo uchovat SVV. Dnes to vypadlo z návrhu zákona, nicméně od UK je slib, že kdyby se tak stalo, tak GA UK o svých 172 mil. Kč nepřijde. Pokusí se nyní krátce vysvětlit systém SVV, pomocí něhož již 12 let padá na UK zhruba 300 mil. Kč ročně. Z toho 172 mil. jde na GA UK a zbytek na SVV. Zatímco GA UK je velmi kompetitivní studentská soutěž, která podporuje ročně zhruba 850 projektů a 1500 studentů a kde, kdybychom spočítali celkovou částku stipendií, tak se dostaneme na částku zhruba 30 mil. Kč. U těch zbývajících cca 130 mil. Kč na SVV jsou poměry trochu jiné. SVV bylo před 12 lety vymyšleno jako méně složitý, ale velmi rozumný a efektivní nástroj, jak rozdělit další peníze postgraduálním studentům plošně. Měla to být právě protiváha proti velmi selektivnímu GA UK, mělo to být pro studenty, kteří na grant nedosahují. Ročně SVV bez GA UK podpoří téměř 5000 studentů a z toho téměř 64 mil. Kč jde přímo na stipendia. Dohromady s GA UK díky SVV ročně na UK přiteklo cca 300 mil. a z toho cca 100 mil. šlo přímo na studentská stipendia. To je něco, co se nedá nahradit z žádného Progresu, zkrátka z ničeho, v okamžiku, kdy tyto peníze přitečou v rámci RVO, tak se rozpadnou na fakulty a nikdy již z toho těch 100 mil. Kč na stipendia nedáme dohromady. Na druhou stranu je velmi nepravděpodobné, že by se nový zákon podařilo schválit již tento rok. Tudiž pro příští rok bude SVV včetně GA UK s největší pravděpodobností podle starých pravidel. Změny jsou poté možné v roce 2022, ale v tuto chvíli je asi předčasné se trápit tím, že vypadne nebo se změní SVV, protože ten příští rok s největší pravděpodobností poběží vše po staru.

JUDr. Říha – Ještě doplní, že minulý týden bylo na kulatém stole zmíněno, že jedna z variant je zachovat SVV na vnitrouniverzitní úrovni v případě, že by dotační titul byl ukončen, tedy i v případě, že by zákon byl schválen.

Mgr. Pačes – Rád by promluvil jménem studentů, kteří SVV vnímají jako velmi důležitý nástroj, které však jde ruku v ruce s řadou popsaných problémů v doktorském studiu. Nahradit jej např. odměnou pro absolvující studenty nenahradí to, že studenti potřebují finance na svůj rozvoj během studia a to, co SVV dává v kombinaci a GA UK mu přijde jako silný nástroj a byla by velká škoda o to přijít. Na řadě fakult SVV nefunguje, jak by mělo, takže pokud by si o finance museli v budoucnu říkat studenti sami, tak by to nebylo ideální.

Prof. Volf – Jsou dvě možnosti čerpání: projekty a konference. SVV je vytýkáno, že jsou pravidla moc volná a někdo si na to udělá konference. SVV však umožňuje vedoucím projektů s penězi pracovat, a pokud to dělají dobře, tak jako to dělá např. PŘF – studenti dostávají stipendia podle toho, jak pracují, a podle toho se různě přesouvají materiálové peníze. Stejně tak si dovede představit dobrou a špatnou konferenci. Počty studentů, kteří se jich účastní, jsou pouze studenti UK, kteří se na organizaci konferencí podílejí. Nejsou tam zahrnuti počty studentů přespolních, z jiných VŠ, ani v tom nejsou zahrnuti počty studentů zahraničních. Z některých konferencí vznikají velmi tlusté sborníky abstraktů a jedná se o velmi dobré odborné konference – např. na MFF, na LF HK. Samozřejmě je to o tom, co s tím fakulty udělají. Oni vymysleli jednoduchý, efektivní způsob, jak rozdělit 130 mil. Kč tak, aby z toho studenti něco měli, ale nemají šanci ohlídat, jestli na jedné fakultě či katedře to někdo nějakým způsobem ohýbá tak, jak se mu to hodí.

Doc. Brom – Je jedno, zda peníze přijdou z GA ČR, TAČR, ESF nebo resortních peněz. Důležité je, že přijdou. Ph.D. studium nemusí být jen o základním výzkumu, ale může být i aplikované. Ale pokud je aplikované, studenti by měli být podpořeni aplikovaným projektem. Není přeci možné, aby studenti pracovali na projektech typu ESF/TAČR zadarmo. Může se stát, že existuje nějaký „solitér“, který je úplně mimo grantovou/projektovou podporu, ale to by měly být spíše výjimky: takových studentů by neměla být většina. A výjimky pak lze pokrýt z SVV/Progressu apod.

Prof. Kachlík – Navázal by na to, že pokud je takováto debata, kdy se bavíme o scénáři, kdy by zákon prošel s tou modifikací, tak si myslí, že je to okamžik reflexe toho, jak jsou projekty skutečně používány. Kdybychom si nechali udělat nezávislé vnější hodnocení, tak bychom se asi dozvěděli to, co již víme, tedy že praxe někde není taková, jak byla původně zamýšlena, tedy že SVV projekty natékají do institucionálního financování fakult. V podstatě to neslouží doktorskému studiu pro některé atributy, které nejsou jinak financovatelné, a velká část předsedů oborových rad u nich na oboru neví o tom, že SVV existuje. Nerad by přiděloval větší byrokracii, ale má za to, že je okamžik pro sdílení dobré praxe a pro kulaté stoly, aby jednotliví SVV řešitelé řekli, jak u nich funguje, k čemu jej používají apod. Pokud je mu známo, tak nic podobného neproběhlo a myslí si, že by bylo vhodné podobné setkání zorganizovat. Pro něj jsou finance SVV zásadním nástrojem pro zkvalitnění doktorského studia a některých atributů doktorského studia, které by jinak šli těžko pokrýt. Má za to, že by mělo být povinné, aby se oborová rada se studenty scházela nejen u přijímaček a státnic, ale také u ukončování studia doktorskou prací. Má zkrátka skvělé zkušenosti s SVV, ale je zde absence jejich sdílení.

Prof. Volf – Zapomněl zmínit zásadní rozdíl mezi GA UK a SVV. V GA UK je to grantová agentura, která dělá pořadí projektů a která projekty selektuje. V SVV to tak není, v SVV každá fakulta v rámci fakulty vybere projekty, namodeluje tam ty studenty. Grantová rada poté pouze dočišťuje některé nesrovnalosti a můžeme v okamžiku, kdy projekty za jednu fakultu přesahují limit, který byl fakultě přidělen, rozhodnout, že na některém projektu je moc peněz na mzdy či na jiném projektu je málo postgraduálních studentů. Hodnocení SVV je však jiné než GA UK, protože tam zkrátka věří, že to fakulty udělají dobře. Grantová rada např. v letošním roce v přírodovědné oblasti tři projekty redukovala z důvodu špatných, nedostatečných zpráv za předchozí rok.

JUDr. Říha – Byl požádán o představení usnesení, které zní: „Studijní komise AS UK upozorňuje na význam, které programy SVV mají pro zapojení magisterských a doktorských studentů do výzkumu, a vyzývá k zachování podobného modelu i do budoucna.“ Rád by nyní otevřel rozpravu k tomuto usnesení, zda by se s ním komise ztotožnila.

Prof. Volf – V okamžiku, kdy nebude SVV, tak nebude UK vázána předpisy MŠMT, které např. říká „v osobních nákladech min. 60 % musí být na stipendia“ atd. V okamžiku, kdy padne SVV, což bude zřejmě platné až pro rok 2022, tak je možnost vymyslet něco nového, podle nových podmínek, můžou se nasadit limity na cestovné, ale obdobné by to být mohlo, i když ne stejné. Také vnímá, že když se SVV na fakultě vezme za špatný konec, tak mohou být opravdu špatné výstupy.

JUDr. Říha – Spíše jde o to, že nás J. M. pan rektor vyzýval, ať diskutujeme o tom, jakým směrem se chceme ubírat. Tedy jde spíše o to, zda půjdeme stejným směrem, ale lepší cestou.

Návrh usnesení:

Studijní komise AS UK upozorňuje na význam, které programy SVV mají pro zapojení magisterských a doktorských studentů do výzkumu, a vyzývá k zachování podobného modelu i do budoucna.

Hlasování 10-0-0

Schváleno

JUDr. Michal Říha, předseda Studijní komise AS UK, navrhl přijmout informace o GA UK na vědomí, což se setkal s všeobecným souhlasem.

Návrh usnesení:

Studijní komise AS UK bere na vědomí informaci o průběhu soutěže GA UK v AR 2019/2020.

Schváleno tichým souhlasem

5 – Souhrnná studie z výzkumu doktorského studia na UK (část druhá)

JUDr. Michal Říha, předseda Studijní komise AS UK, znovu otevřel debatu na téma doktorského studia.

Dr. Greger – Chce za zprávu poděkovat a chtěl by se zeptat, zda by mohla Studijní komise AS UK obdržet i delší verzi zprávy, jež zde byla zmiňována, o délce 400 stran. Měl by zájem o podrobnější analýzy a diskuze, která zde probíhala, v něm vyvolala obavu, na níž by rád upozornil, a sice, že je rozdíl mezi jednáním a nejednáním rektorátu. Na jednu stranu jsou tam závažné věci ve smyslu, že studenti mají strach, a tam by zásah na úrovni UK byl vhodný, na druhou stranu by rád vyvrátil představu univerzálnosti doktorského studia napříč obory, v níž nevěří. Má za to, že to je to, co chtěl říct pan profesor, tedy že zde máme cíl, že chceme zvýšit úspěšnost doktorského studia, ale není na rektorátu, aby hledal cesty za jednotlivé fakulty. Bohužel se nemohl podívat do dat ani do další analýzy čili když chceme něco napravovat, tak potřebujeme vidět přesné modely kde co nefungovalo. Tzn. v něm krátká zpráva vyvolala dojem, že napříč univerzitou máme více a méně masifikované doktorské studium, a přitom se zde interpretuje, že masifikace studia je problém na celé UK. Myslí si, že v datech z analýzy je mnohem více informací a měli bychom je dostat na fakulty a chtít po nich konkrétní plán, jak zvýšit úspěšnost dokončování doktorského studia. Vymyšlení cest na úrovni UK, jak k vyšší míře dokončování studia dospět, jej děsí. U nich na pracovišti se živí především granty, ale bohužel se v nich většina doktorandů neuplatní, jelikož nemají potřebné znalosti a dovednosti. Když by se udělalo nějaké centrální opatření napříč fakultami, tak by to mohlo vést naopak ke snížení počtu úspěšnosti. Kdyby však někdo veškerá data, jež jsou dostupná, zanalyzoval, tak by měl v případná opatření větší důvěru. Chápe, že je snaha o zlepšení, věří, že se půjde tou nejlepší cestou, ale centrální opatření by nemuselo vzbudit důvěru.

Doc. Lopatková – Dlouhou verzi zprávy samozřejmě AS UK dostat může, ale jak je to s daty a jejich případným dalším zpracováním, to bohužel neví, ona to nezpracovávala.

Mgr. Nachtigal – U tématu masifikace či nemasifikace oboru je zcela jednoznačné kritérium a to, kolik je v oboru projektů jasně definovaných, s jasným financováním a s dobrými školiteli. Pokud toto je, tak je to definice počtu studentů, kteří mohou projít kvalitní doktorskou studijní přípravou pro budoucí vědeckou kariéru. Na českém trhu však pro některé obory není dostatek odborných kandidátů, proto je cesta otevřít doktorský studijní program pro všechny uchazeče z celého studijního světa, tlačit na to, aby se ti studenti necítili jako občané druhé kategorie, v podstatě etablovat standardní jazyk doktorské výchovy. V jejich případě to vede k tomu, že mají 70 % uchazečů z cizích zemí (nepočítá Slovensko), a za posledních pět let mají v odborné radě nasbíráno polovinu cizinců a celé to studium je autentickým způsobem k internacionalizaci. To, co definuje tu masifikaci, je vlastně ta odběrnost, která sama sebe pohání s tou internacionalizací, otevřeností vůči studentům z celého světa. Chtěl zmínit, že definice je snadná – absorbovat absorpční schopnost toho oboru, zajistit kvalitní vědeckou průpravu jednoznačně definovanými školiteli s projekty. Nic jiného by v tom neviděl.

Doc. Konvalinka – Toto je obtížně aplikovatelné na např. na české právo, nebo na didaktiku českého jazyka nebo dokonce i na sociologii, kde je potřeba zapojit český národní kontext. Cílem sociálních věd je také proměňovat realitu zde, nejen zkoumat sociální situaci v Ghaně apod. Tato role není přenositelná na studenty z cizích zemí.

Mgr. Nachtigal – Mluvil o definici velikosti odběrů těmi projekty. Zmiňoval, že pro konkrétní oblast není dostatek českých uchazečů, to znamená, že ten obor se otevře a pokud je dostatečně kvalitní a je o něj zájem, tak se zaplní kvalitními

uchazeči ze zahraničí a myslí si, že je to jedna ze strategií, které mohou na mnohých oborech fungovat. Chtěl jen pojmenovat tu masovost – pokud máme dostatek projektů a školitelů, dobře financovaných, tak proč by měl snižovat počet doktorských studentů a nějakým způsobem vytvářet numerus clausus po těch oborech, protože pro ty obory momentálně nemáme naplněné.

Doc. Lopatková – Děkuje za poznámku, vnímá to i na fakultách – má zkušenosti z MFF, ví, jak se MFF chová k studentům, jak se zachází s SVV apod. Má také velice zprostředkovanou zkušenost z jiných fakult, částečně z FF, protože jsou mezioboroví a ví, že situace tam je naprosto jiná a je problematická. Mají málo nástrojů na to, jak to nastavit. Situace se liší tím, jaké mají fakulty možnosti, jak tam funguje výzkum, a jen určité věci jsou univerzální. Ráda vnímá podněty, bude o nich uvažovat, ale na druhou stranu by ráda věděla, že situace „ze shora“ není jednoduchá a najít nějaká řešení není jednoduché. Cítí omezený potenciál k tomu, co můžeme. Samozřejmě jakýkoliv nápad na to, jak postupovat, nesmírně ráda zváží.

Mgr. Hurný – Souhlasí s řečeným a souhlasí, rozhodně neměl na mysl, že by měl rektorát vydat jednoznačná pravidla, jak postupovat, to nikoliv. Zavedli jsme ale koordinační rady, které např. sjednocují didaktiky napříč fakultami, tak to je orgán, kde jsou předsedové oborových rad, tedy ti, kteří garantují kvalitu doktorského studia. Rektorát by tedy měl vytvářet tlak na tyto rady, aby přicházely s nápady, jak situaci zlepšit. Nemá to tedy vytvořit J. M. rektor, ale měl by vytvořit tlak, aby k tomu došlo. Proto jej také zajímalo, co hodlají koordinační rady dělat s touto analýzou, a rád by dostal výstupy ze zasedání koordinačních rad na toto téma.

Doc. Lopatková – Musí říct, že koordinační rady obecně ke své existenci přistupují různě. Z fakult, které jsou úspěšnější, vidí i větší vstřícnost lidí zapojit se do práce koordinační rady. Naopak na fakultách, kde z vnějšího pohledu vidíme, že mají studenti výrazně horší podmínky, mají výrazně nižší úspěšnost, tak tam vidí daleko větší odpor k tomu, aby se zapojovali do koordinačních rad a aby vůbec dorazili na tu koordinační radu a byli schopni si zvolit předsedu. Koordinační rada si má ze svého středu zvolit předsedu, který ji vede a nastoluje jí témata. My jim samozřejmě můžeme nabízet témata, ale nemůžeme jim diktovat, co mají udělat. Vidíme ale, že pro ty obory, kde je úspěšnost nižší, kde více vnímají problém s kofinancováním, tak tam také zároveň jsou daleko méně ochotní se o tom bavit.

Mgr. Hurný – Rozumí tomu, ale také sedí v RVH a tam se vždy říkalo, že jakmile se koordinační rady ustanoví a začnou svoji práci, tak tam bude součinnost koordinační rady a RVH při zhodnocování doktorského studia. Toto by poté viděl jako cestu – my máme hodnotit v polovině akreditačního období, což bývá v řadě oborů po pěti letech, zprávu, tak by rád viděl, zda se koordinační rady sešli či nikoliv, co dělali, poté můžeme dát návrh J. M. panu rektorovi, aby obměnil předsedy oborových rad nebo něco. Ale tu spolupráci by zde rád viděl, aby se něco dělo.

Doc. Boháč – Ty koordinační rady vnímá jako prostor, kde mohou sdílet své zkušenosti s hledáním cest, jak zkvalitňovat doktorské studium, ne v nějaké míře sjednocování – tam brzy všichni přišli na to, že tam je cesta velmi různá. U nich mají nový doktorský studijní program mezi PedF a FF „Pedagogika“ – to jsou tak dva odlišné světy, že to moc sjednocovat nelze a pak zvítězí ta politika, že každá fakulta má svoje přijímací řízení, nelze do toho moc intervenovat a politické vlivy tam hrají svojí roli.

Doc. Lopatková – Myslí si, že i proto je třeba dohodnout se na nějakých minimálních standardech, protože jinak potřebná kvalita nevznikne. Je to dobrý materiál k tomu, aby oborové rady jednaly a třeba vyladily, co je potřeba. Ony nemají žádné orgány a jsou složené z různých lidí, kteří se věnují svému oboru, ale nemají kapacitu ani zázemí k tomu, aby zpracovávaly nějaké rozsáhlejší materiály. Jsou schopny něco komentovat, ohodnotit nebo dát najevo, že zvolená cesta není správná.

Mgr. Nachtigal – Dovolil by si paní prorektorku ještě doplnit. Již se ukázalo, že oborové rady jsou poměrně schopné v tom, aby připomínkovaly návrhy, které jim dáváme. Očekávat však od tohoto orgánu, že přijde s něčím revolučním, je však liché. I kdyby však přišly s nějakým návrhem, tak nemohou garantovat, že je to jednotný postoj fakulty, za kterou tam jsou.

Šindelář – Rád by přispěl do debaty, která souvisela s rozmanitostí oborů. Kolega z PF zmiňoval problematičnost v momentě, kdy má člověk pracovní úvazek. Např. problematika uznávání mateřské – v momentě, kdy je studentka ve vyšším ročníku doktorského studia, tak studentka nemá nárok na mateřskou. Myslí si, že v některých oborech, u kterých to jde, mají úvazky své výhody – doktorand tak získává ochranu jako zaměstnanec, kterou jako student nemá.

Doc. Lopatková – Ráda by doplnila, že se právě toto řešilo v Strategickém záměru MŠMT, ale protože to je mezioborové, tak není jasné, zda, kdy a jak se to MŠMT podaří domluvit. Ale právě tato situace je ministerstvem řešena.

Mgr. Černovská – I u nich na FSV naráží na to, že akademici nerozumí tomu, proč by studenti měli chtít úvazky k doktorskému studiu, a tlačí na to, aby byly doktorandů, dopláceny větší příspěvky ze stipendijního fondu, ale z pohledu studentů se snaží vykomunikovat, že oni o úvazky zájem mají.

Doc. Boháč – Chápe argumenty, které zde byly řečeny, ale nejde mu to dohromady. Něco jiného jsou ale projektové peníze, kdy má doktorand stipendium, má projekt a tam je zaměstnan, což je ale jiná situace, než když má doktorand

stipendium a je klasicky odborným asistentem na dané fakultě, kde následně není placen z projektových peněz. To podle něj není systémově dobře.

JUDr. Říha – Rád by diskuzi směřoval k jejímu ukončení, zároveň ale ještě dodá informaci související s Igráčkem. Tam budou prostředky ve vyšší úvazku, nicméně si student může zvolit, zda chce dostávat peníze ve formě úvazku, z kterého však bude muset odvádět odvody, či si zvolí vyplácení ve formě stipendia, ale bude se to počítat do nějakého úvazkového maxima 1,2 v rámci UK.

Mgr. Černovská – Bude se tam garantovat, že student, který dostane Igráčka, dostane i úvazek, pokud o něj bude mít zájem, nebo se to bude řešit až poté?

JUDr. Říha – Ptal se, ale např. na PF mu ještě nebyli sto odpovědět, protože si nejsou jisti, jak by to bylo např. s otázkou zaručené mzdy ve chvíli, kdy by se zvýšila minimální mzda, protože to budou prostředky vyplácené ze zdrojů fakulty. Zatím to ale vypadá, že si to student bude moci zvolit.

Doc. Lopatková – Má také za to, že to bude na volbě studenta, ale o žádných garancích neslyšela. Tam by ty úvazky ale neměly narážet na minimální mzdu.

Dr. Greger – Dovolí si ještě zareagovat k pracovním úvazkům jako vedoucí výzkumného ústavu, kde mají více jak 30 doktorandů. Jsou pracovištěm s asi nejvíce granty na fakultě, z nichž se na 90 % živí. Nejsou však schopni reálně s tím, co doktorandi v prvním ročníku umí, zapojit do grantů na reálnou práci byť desetinu z nich. Kdyby to vzal za celou fakultu, tak se dostanou na mnohem nižší místo, na mnohem nižší podíl. Rozhodně by tak studenti nemohli mít nadpoloviční úvazky, protože nikdo u nich na pracovišti nemá nadpoloviční úvazky v grantech. Pokud se nebudeme přímo o grantech typu Igráček, START, GA UK nebo jiných grantech cílených na doktorandy, tak by nikdo z jejich senátorů nebyl pro to hlasovat pro pracovní smlouvy, protože většina z nich by nebyla doktorandy, pokud bychom omezili nějakým způsobem jejich smlouvy a možnost na placený úvazek, protože by se dostali v jejich oboru na velmi nízký podíl lidí, kteří by reálně doktorské studium dělali. Kdežto na druhou stranu jsou schopni ze stipendijního fondu doktorandům přilepšit, proto si nemyslí, že je to většinový názor doktorandů. Mnoho lidí vidí přínos těch stipendií, byť zde zaznívá, že doktorandi pracovní smlouvy chtějí.

JUDr. Říha – Jen by doplnil, že podle něj to není jen „buď anebo“, protože se předpokládá, že se do doktorského studia nalijí ze státní kasy nějaké 3 mil. Kč navíc. Anebo se rapidně sníží počet doktorandů s tím, že by se to vyplácelo tak, jak je to v zahraničí, nebo by měli doktorandi pouze úvazek, a ne status studenta. Naráží na toto i v rámci 4Youth.

Doc. Lopatková – V řadě evropských států je doktorand skutečně mladý vědecký pracovník, má úvazek, který musí zajišťovat alespoň průměrnou mzdu v oboru. Taky ale typicky mají velká pracoviště a menší počet doktorandů. V zahraničí ale také poměr doktorandů k pregraduálním a magisterským studentům bývá výrazně nižší, bývá pod 5 %, zatímco u nás to bývá 15 %. Myslí si, že se momentálně blížíme k nějaké hranici, kterou jsme schopni financovat. Dosud byl tlak na to, aby stoupal počet doktorandů, a MŠMT si neuvědomovalo ten problém, že jsou podfinancovaní, a proto tlačilo na to, aby doktorandů přibývalo. Nyní si ale MŠMT uvědomilo, že to není cesta, která má dobré důsledky, a právě proto v té strategii je výrazný zlom a odpor k plošnému financování. Je tam tedy nově tlak hlavně na kvalitu, nikoliv na počet studentů. Myslí si, že pokud se nezmění strategický záměr MŠMT a zůstane stejný, jaký byl prezentován loni, tak bude mít UK velmi mocný nástroj na to, jak doktorské programy upravit, zefektivnit a stabilizovat.

Dr. Greger – Rozhodně neřikal, že by většina doktorandů chtěla úvazek. Jen poukázal na to, že stipendia mají také své klady. SK RVŠ se toho ale chytila také a dlouhodobě tvrdí, že nedostatečné financování je důvodem, proč tolik studentů nedokončí doktorské studium. Pokud se však změní strategický záměr MŠMT, tak bude mít UK možnosti zvýšit i stipendia.

Doc. Lopatková – Problém se strategickým záměrem ale je, že mluví sice o nastupujících doktorandech, ale UK bude mít povinnost srovnat podmínky i těch již studujících doktorandů, aniž by bylo vysvětleno, kde na to má UK vzít.

Mgr. Černovská – Jen by ráda ještě upřesnila, že nechtěla, aby to vyznělo, že mají všichni doktorandi na UK zájem o úvazky. Mluvila jen za FSV, kde dlouhodobě vnímá, že akademici velmi často automaticky předpokládají, že mají studenti zájem o stipendia, ale že vždy tomu tak není. Proto by bylo fajn to vždy komunikovat se studentem, když je příležitost na to získat úvazek. Rozumí, že je tam pak problematika toho být zároveň studentem a zaměstnancem, což může doktorandovi přinášet určité výhody, ale zároveň je to problematické a má to spoustu dalších aspektů. Hlavně chtěla upozornit na to, že jsou zde dvě strany mince.

JUDr. Michal Říha, předseda Studijní komise AS UK, uzavřel debatu a navrhl textaci usnesení:

Návrh usnesení:

Studijní komise AS UK bere na vědomí informaci o souhrnné studii z výzkumu doktorského studia na UK.

Schváleno tichým souhlasem

6 – Různé

JUDr. Michal Říha, předseda Studijní komise AS UK, otevřel diskuzi k bodu Různé, do které se však nikdo nepřihlásil, a proto ukončil jednání a všem popřál hezký večer.

Zapsala: Amáta Vohradská, tajemnice AS UK

Za správnost: JUDr. Michal Říha, předseda Studijní komise AS UK